

TIL KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IIY INTELLEKTNING AHAMIYATI

Achilova Dilnoza Kuldashvna

Fransuz tili amaliy fanlar kafedrasida katta o'qituvchisi

E-mail: 28-dilya@mail.ru

Bakkush Rashid

Fransuz tili amaliy fanlar kafedrasida katta o'qituvchisi

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Annotatsiya. Ushbu maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining oliy ta'lim tizimidagi o'rnini va ahamiyati tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, ta'lim sifatini oshirish, individual o'qitishni ta'minlash hamda ta'lim boshqaruvini samarali tashkil etishda sun'iy intellekt imkoniyatlari yoritiladi. Shuningdek, sun'iy intellektni ta'limga joriy etishdagi muammolar va istiqbolli yo'nalishlar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, oliy ta'lim, raqamli ta'lim, innovatsiya, ta'lim texnologiyalari, avtomatlashtirish, individual ta'lim

Abstract. This article examines the significance of artificial intelligence in higher education. It analyzes the opportunities provided by AI technologies for modernizing the educational process, improving the quality of education, and ensuring a personalized approach to students. The study also highlights the role of artificial intelligence in enhancing educational management and efficiency. In addition, the advantages, challenges, and future prospects of implementing AI in higher education are discussed.

Keywords: artificial intelligence, higher education, digital learning, innovation, educational technologies, automation, personalized learning

Аннотация. В данной статье рассматривается значение технологий искусственного интеллекта в системе высшего образования. Анализируются возможности их применения для модернизации образовательного процесса, повышения качества обучения, обеспечения индивидуального подхода к студентам, а также совершенствования управления образовательными процессами. Особое внимание уделяется преимуществам, проблемам и перспективам внедрения искусственного интеллекта в высшее образование.

Ключевые слова: искусственный интеллект, высшее образование, цифровое обучение, инновации, образовательные технологии, автоматизация, индивидуальное обучение

Hozirgi globallashtirish va raqamlashtirish jarayonlari jamiyatning barcha sohalari qatori ta'lim tizimiga ham jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt (Artificial Intelligence — AI) texnologiyalarining rivojlanishi oliy ta'limda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.[1,90]

Sun'iy intellekt inson aqliy faoliyatiga xos vazifalarni bajara oladigan tizimlar majmuasi bo'lib, u ma'lumotlarni tahlil qilish, qaror qabul qilish va o'rganish qobiliyatiga ega. Bu texnologiyalar ta'lim jarayonini optimallashtirish, talabalarning bilim olish samaradorligini oshirish hamda pedagogik faoliyatni qo'llab-quvvatlashda muhim o'rin tutadi. Sun'iy intellekt texnologiyalari oliy ta'lim tizimiga turli shakllarda joriy etilmoqda. Jumladan:

- intellektual ta'lim platformalari;

- avtomatlashtirilgan baholash tizimlari;
- virtual o'qituvchilar va chat-botlar;
- adaptiv (moslashuvchan) o'qitish tizimlari;

Bu texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada interaktiv va samarali qiladi. Masalan, adaptiv ta'lim tizimlari har bir talabning bilim darajasiga mos ravishda o'quv materiallarini taqdim etadi.

Sun'iy intellektning oliy ta'limdagi asosiy afzalliklari:

1) Individual ta'lim imkoniyatlari:

Sun'iy intellekt har bir talabning qobiliyati, bilim darajasi va o'qish sur'atiga moslashgan holda ta'lim berish imkonini yaratadi[3,64]. Bu esa ta'limning sifatini oshiradi.

2) Ta'lim sifatini oshirish; AI orqali katta hajmdagi ma'lumotlar tahlil qilinib, ta'lim jarayonidagi kamchiliklar aniqlanadi va ularni bartaraf etish imkonini paydo bo'ladi.

3) O'qituvchilar faoliyatini yengillashtirish:

Avtomatlashtirilgan tizimlar testlarni tekshirish, baholash va tahlil qilish kabi vazifalarni bajaradi. Bu esa o'qituvchilarga ko'proq ilmiy va ijodiy faoliyat bilan shug'ullanish imkonini beradi.

4) Masofaviy ta'limni rivojlantirish:

Sun'iy intellekt masofaviy ta'lim samaradorligini oshiradi [4,78]. Onlayn kurslar, virtual laboratoriyalar va raqamli resurslar orqali talabalar istalgan joyda ta'lim olish imkoniga ega bo'ladi.

Sun'iy intellektning ko'plab afzalliklariga qaramay, uni ta'lim tizimiga joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud:

1) Texnik infratuzilmaning yetarli emasligi;

Barcha ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish uchun sharoit mavjud emas.

2) Mutaxassislar yetishmasligi;

AI texnologiyalarini joriy etish va boshqarish uchun yuqori malakali kadrlar talab etiladi.

3) Axborot xavfsizligi muammolari;

Ma'lumotlarni himoya qilish va shaxsiy ma'lumotlarni saqlash muhim masala hisoblanadi.

4) Etik masalalar;

Sun'iy intellektidan foydalanishda inson omili, adolat va xolislik masalalariga alohida e'tibor qaratish zarur[5].

Kelajakda sun'iy intellekt oliy ta'limning ajralmas qismiga aylanishi kutilmoqda. Quyidagi yo'nalishlarda rivojlanish ehtimoli yuqori:

1) to'liq raqamli universitetlar

2) intellektual ta'lim muhiti

3) virtual real'lik (VR) va qo'shimcha real'lik (AR) texnologiyalari

4) avtomatlashtirilgan ilmiy tadqiqotlar

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt oliy ta'lim tizimini takomillashtirishda muhim vosita hisoblanadi. U ta'lim jarayonini individualizatsiya qilish, samaradorlikni oshirish va innovatsion yondashuvlarni joriy etish imkonini beradi. Shu bilan birga, uni samarali qo'llash uchun infratuzilmani rivojlantirish, mutaxassislar tayyorlash va axborot xavfsizligini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Russell, S. J., & Norvig, P. Artificial intelligence, 2021.- 90 b.
2. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B, 2016. 3.Intelligence unleashed: An argument for AI in education. Pearson Education.2021.- 64 b.
3. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Center for Curriculum Redesign,2019 .-78 b.
4. UNESCO. Artificial intelligence in education: Guidance for policy-makers. UNESCO Publishing, 2021.